

ere forbi, og han meente, at Hartkornsskatterne som en Følge heraf kunne formindskes, og det andet Punkt var, at det mindre Landveivæsen, der hører under Amtsrådene, og Statsveivæsenet eller Chausséerne, som han kaldte det, skulde falde sammen. Jeg vil haabe, at begge disse Punkter maae betragtes som høist forsænelige. Jeg taler her ikke om de Hartkornsskatter, der paalægges aarligt, og som egentlig kun ere en Erstatning for et Tilgodehavende; men at Noget skulde vente, at en fast Skat, der har bestaaet saa længe, benævnet hvorledes man vil, skulde kunne blive affasset eller forandret, er en fuldstændig Feiltagelse. Vi have ikke mere noget System af den Art, at paa Grund af, at Veivæsenet bruger Mindre, skulde Hartkornsskatter, der have eksisteret i mange Aar, blive formindskede; de faae blot en anden Anvendelse. Hvad dernæst angaaer at blande de to Systemer af Veivæsenet sammen, saa er der saa liden Anledning dertil, at jeg af to Ting snarere vilde raade til at adstille dem endnu mere. Hvad der ligger for — og maaskee det ærede Medlem tidligere har havt sin Opmærksomhed henledet derpaa, men dog overseet Noget af, hvad der laa i den Hensigt, der tidligere er gjort — det er det: Er der ikke en stor Forskjel paa at behandle Veivæsenet som Bygmester og at behandle det som Vedligeholder? Er ikke Veivæsenets Behandling fra Bygmesterens Side Noget, der ligger Staten nærmere, fordi der behøves større Kræfter dertil end til Vedligeholdelsesarbejderne, og ere ikke Vedligeholdelsesarbejderne derimod af en saa stedlig Natur, at det er rigtigt at lade de Tilstedeværende paa Stedet dømmes og afgjøre om Trangen til de Forandringer, som der er Spørgsmaal om? Jeg troer, det vilde være et stort Fremfærdigt og til en vis Grad blive en Nødvendighed ligeoverfor det vigtige Færdsmiddel, der ligger i Jernbanerne, om man kunde indgaae en Afkord med Amtsrådene i de Amter, hvor der er Jernbaner, om at vedligeholde de Hovedlandveivesthykker, der ligge indenfor Amtsveiene. Man skal vel lægge Mærke til, at i de Amter, hvor der er Jernbaner, er hyppigt en stor Deel af Veivedligeholdelsesbyrderne væltet paa en middelbar Maade fra Hovedlandveiene, altsaa fra Staten over paa Amtet, idet

ganske andre Veie ere blevne de vigtige Forbindelsesveie end dem, der før vare det. Der vil altsaa ligge for Gøt af To: enten at klassificere Hovedlandveiene mere ind under de hidtilværende Dveie og lade dem blive mindre Landveie, — eller at komme til Enighed med Amtterne om Vedligeholdelsen af Hovedlandveivesthykkerne, saaledes at de, tagne i Forbindelse med deres eget Vedligeholdelsessystem, kunne tillempe Udgifterne fra det ene Slags Veie til det andet Slags, og saaledes arbejde med mindre Kræfter og dog naae det samme Maal.

Det har ogsaa ligget for flere Gange, det har flere Gange været henfattet til Overveielse, og jeg troer, at det vilde være af yderste Vigtighed, om det blev gjort til alvorlig Gjenstand for fornøjet Overveielse, som kunde lede til en snarlig Forandring i det System, der har bestaaet. Naar et æret Medlem har tilraadt, at man ved Anstæffelsen af Gjenstande til Veiene, skulde lade Tilforordnede faae en ikke ringe Indflydelse paa Afgjørelsen af Spørgsmaalet om, hvilke Bud man skulde antage ved Licitationerne og hvilke ikke, idet han troede, at derved skulde vindes større Sikkerhed for ikke at faae Folk, der misligholdt indgaaede Kontrakter, saa troer jeg, at han har besvaret sig selv, idet han talte om Domænen Sødal. Denne Domæne er kommen i vort Eie under de meest udmærkede Tilforordnede; vi kunne ikke faae bedre Tilforordnede end dem, der have flasket os Sødal. At svække Regjeringen og dens Undergivnes Ansvar, ved at man opstiller Tilforordnede som et Skjermbrædt, anseer jeg som en meget stor Feil. Skjermbrædter have vi nok af, mange for mange. Det Væsentligste i denne Art Sager er netop saavidt muligt at stille den Enkelte frem. Det er muligt, at vi i dette Thing endog have været lidt for eftergivende imod de Tab, der ere forvoldte ved Veibygningsvæsenet, men i det Hele taget er det, der er tabt ved Veie af denne Art, ikke Meget. Naar den ærede Taler siger, at der ikke har været eftergivet lignende Smaasummer før, saa troer jeg ikke, at han har Ret deri, men det er, som sagt, ikke Meget, — og jeg har ikke i Almindelighed hørt Klager over, at vort